Број 29. У Новом Саду у среду 7. фебруара 1907. Година XLII.

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 70 пот. на четврт године 8 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 3 кр. 26 пот. на четврт године 9 круна 75 пот За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за пола године 2 круне, на целу годину 4 круне, а за стране земље годишње 6 круна 50 пот.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића

Администрација „Заставе“ налази се у кући, где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Рукописе не враћамо

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

Лечите се, лечите се!

Од када је гавран поцрнео, није било тако незаконитог избора, као што је био избор дра Саве Путника у темишварском срезу. Сабор је најпре наредио истрагу, па је после истраге уништио тај избор, на коме се частило, митило и варало.

„Србобран“ види где му нема овчице, коју су преко ограде убацили у његов тор, па је и опет добио фрасове Цичи, бацака се и ни мало није при себи.

Написао је чланак: „Скандали на српском народно црквеном сабору“. Њему је још највећи скандал, што је сабор уништио мандат дра Саве Путника. То су, вели, учинила „радикална телад“ уз бурно одобравање Као што се из овога види, „Србобрану“ излазе пред очи већ неке црне тачке, неки пацови и нека телад, а ко већ дотле дође, врло му је потребно да иде лечнику и да се лечи, јер тај није више далеко од „delirium tremens“-а.

После тога, када су се „Србобрану“ и опет причинила нека телад, он прелази са автономног поља на политичко и вели реч по реч ово:

„Треба истаћи, да су се оваким насиљем служили радикали (уништили су избор дра Саве Путника), који обијају коалиционе прагове у Загребу, не би ли само испословали поништење избора у Срему, на којима су они падали са 200—300 гласова разлике. За то поништење мољакају и самосталце и ако на силно уништују њихове мандате на народном црквеном сабору. Од оваке сорте моћи се свему надати“.

Овако „Србобран“ у свом 26 броју. Али у 25. броју има он, како су при политичким изборима радикали падали у Срему у срезовима у којима има 1000 бирача а само 50 чиновника. А самостална странка, вели, побеђивала је у Горњој Крајини у срезовима, у којима има 71 изборник, од којих су 34 чиновника

Пре свега да кажемо ово: Радикали нису обијали ничије прагове, па ни коалиционе. Радикали су тражили јавно и траже јавно, да се пониште они мандати, који су незаконити. Избори у Срему били су скроз незаконити. Та протерали су н. пр. дра Николу Ђурђевића из читавог изборног среза, у ком је био кандидован Па шта су тек радили с бирачима? Шта је било у свима другим срезовима, у којима су радикали кандидовали? Најстрашнија насиља и чашћење. Они избори у Срему могу се назвати куеновским изборима.

И само Куеновац може доћи па се исмевати радикалима: пали сте. Не, нису пали од бирача него од насиља. И само Куеновац, или онај који ће сутра прекосутра да постане Куеновац, може узети оне изборе у обрану.

Не моле радикали никога да униште оне неваконите изборе. Они то траже од коалиције и с правом траже. Није то ствар погодбе нити милости, како то схваћа „Србобран“, него ствар правде и ствар народног права. Народно право је повређено, ако у сабору седе посланици, који су ушли странпутицом, а не путем народне воље.

Нека запита „Србобран“ ма кога Несрбина из коалиције, шта значи оно његово писање. Ко је болестан нека се лечи, а нека не креће ствари, које брукају и њега и оне, с којима се ухватио у једно коло

На крају да дошанемо „Србобрану“ још једну, али само на ухо... Бедни брале знаш ли ти чиме си се похвалио кад си јавно написао, да сте ви побеђивали на изборима и у оним срезовима у којима беше скоро половина чиновника. Да да било је и таквих срезови, па сте побеђивали и — једногласно.

Да се похвали мало мање, било би — више. И сад сагни ухо драги браде да речемо само још две три, тише, тише.. За време оних избора гласали су чиновници онако, како им је заповеђено. Гласали су за сваког па и за вас само по наредби власти. Та систем беше још куеновски...

Полако, полако људи, ви већ не знате шта говорите. Лечите се, лечите се..

Прорачунска расправа у српском народном црквеном сабору.

XXX саборска седница, држана 2. (15.) фебр о г

(Свршетак.)

Референт Мита Клицин: Код ставке „богословске штипендије морам да саопштим овом високом сабору да је архијерејски синод позивом на статут о богословском семинару обратио се прво саборском одбору, а кад саборски одбор није пристао на то, онда сабору да се свота од 12.000 круна одређена на стипендије богослова, која базира на автономној нашој уредби, уступи за издржавање семинара, ма да тај семинар није основан ни по жељи а ни закључком овог народно-црквеног сабора.

Прорачунски одбор проучивши разлоге у представци архијерејског синода ставља са своје стране овај предлог високом сабору:

„Богословске стипендије у износу од 12.000 круна остају. С тим је у свези одбити представку епископата поднесену под бр. М. 16 ex 1907. да се те стипендије употребе као припомоћ за издржавање богословског семинара из ових разлога:

а). Што су стипендије одређене само за сиромашне ученике, а у богословски семинар примају се као бесплатни питомци, не само синови имућних родитеља са стране, него и из Карловаца

б.) Што стипендије богословске у смислу § 22. слово с.) саборског устројства од 1875. год. подељује саборски одбор, те би повредио постојећи закон

Кад би се тај делокруг саборског одбора пренео на свето-архијерејски синод, а штатутом за семинар није се могао изменути ни превишњи краљевски рескрипат од 10. августа 1869. године ни саборско устројство.

в) Што штатут о богословском семинару стоји у противности са наређењима превишње краљевске наредбе од 10. августа 1868. год., која се односе на богословију а у смислу којих је ступање у богословију везано само за испит зрелости у гимназијама а не и за дозволу епископата (§ 105 III. одсека превишње краљевске наредбе од 10. августа 1868. год.) Што број питомаца богословије није ограничен, и што уписивање у богословију не зависи од тога, да се питомац богословије обавеже становати у семинару и вршити свештеничку службу, јер је богословија јавна виша школа, а не само стручна школа, у којој ће се образовати свештеници на практичну службу.

г) Што богословска диплома даје право, да богослови могу у целој митрополији компетовати на свештеничка места, као што то §. 56. II. одсека превишње краљевске наредбе од 1868. г. изреком дозвољава међутим семинарски штатут ограничава то право само на једну дијецезу за 5 година, а семинарски штатут није могао ставити ван крепости §. 56. II одс. прев. кр. наредбе од 1868 год., који је установљен сабором, а потврђен Његовим Величанством. На основу свега тога има се позвати архијерејски синод да штатут о богословском семинару што пре подвргне ревизији и доведе у склад са прописима постојећих автономних закона у богословији, а саборски одбор упутити, да потребне своте за издржавање богословије само у том случају упућује на исплату, ако архијерејски синод изведе ревизију штатута о семинару према горњим примедбама.

Високи саборе, ја држим да је ово образложење сасвим јасно Несумњиво је утврђено, да је архијерејски синод почео неким чудним начином у последње време својим штатутима и мимо знања и одобрења овог сабора да креше нашу народно-црквену автономију. Прво су дошла „дисциплинарна правила“. У та правила су унесене одредбе, које стоје у очитој противности са прописима оних закона, које је овај сабор установио. (Одобравање.) Да је сабор 1864.—5. имао права, да донесе уредбу о богословији и о слободном кретању свештенства по целој митрополији, види се и по томе, што је тадашњи синод пристао на то. (Живо одобравање) И кад је сабор имао права да установи те законе, онда синод није имао права да их дисциплинарним правилима мења. Тако исто ни штатутом о богословском семинару, који је сасвим приватна установа, није могао да стави ван крепости оне прописе, које садржи у себи прев. кр. рескрипат од 1868. Што српски народно црквени сабор реши и краљ потврди, то не може и не сме синод да мења. (Бурно одобравање.) Кад би то могло бити, онда народна права у автономији не би никад била сигурна. Синод нека доноси дисциплинарна правила, али нека не дира у народна права. (Живо одобравање.)

Високи саборе! У питању је једно велико начело, — велико начело, о коме се дуга борба водила на сабору 1864/5. год. Тада је усвојено, да свештеници из целе јерархије могу компетовати на које хоће место. На тај начин осигурана је независност свештенства За ту слободу војевао је народ са целим свештенством. Та стечена права не дамо да се окрње и одузму. (Бурно одобравање. Живео!) Ја молим високи сабор, да има на уму тајни мотив за оснивање овога семинара. По целом устројству семинара види се, да се иде на то, да се од свештенства направе противници народне автономије. (Узвици: Тако је!) То показује сав правац, онај штатут и она стега. Ми, који смо се увек борили за слободу мишљења, уверени смо, да се само у слободи могу развијати карактери и прави свештеници српског народа, а не језуитским васпитањем. (Бурно одобравање и тапшање. Узвици: Живео!) У слободи су поникли они свештеници — јунаци, којима се и данас српски народ поноси. (Тако је).

Ја тврдим да још није настала хиперпродукција свештенства Још има парохија које не могу да добију свештеника а нарочито у Банату. Наша је дужност да се омогући, да се упише што већи број слушалаца. Само тако ћемо помоћи да сва места добију свештенике. — (Одобравање). Зато ми не могосмо пристати да се ограничи број богослова. Из тих разлога ја

молим високи сабор, да прими предлог прорачунског одбора.

Потпредседник: Прима ли високи сабор ову позицију по предлогу прорачунског одбора. (Прима).

Референт Мита Клицин: Остале штипендије и благодејаније остаје по предлогу саборског одбора, само код стипендија за учитељске приправнике да се не утврђује број и висина штипендија, него целокупна свота остаје а саборски одбор да одређује број и висину штипендија према приликама. Држим да је то оправдано. (Прима се).

Код партије штампања књига стављена је свота 2000 К. Према раније донесеном закључку сабора, да се распише стечај за израду једнога уџбеника о народно-црквеним прописима са наградом од 1000 и 600 К. та се свота има овако разделити: 1600 круна на редовне потребе у име награде за израду једнога уџбеника за автономне прописе, а за ванредне потребе 400 круна. (Прима се)

Катихетска испитна комисија остаје по предлогу саборског одбора, тако исто награда вероучитељима, принос Радковићеве закладе за сомборску препарандију, школска анкета, остају по предлогу саборског одбора.

Потпредседник: Прима ли високи сабор ове партије по предлогу прорачунског одбора? (Прима).

Референт Мита Клицин: Код партије припомоћ основним школама, повишава се припомоћ из клирикално-школског фонда на 16000 К.

Потпредседник: Прима ли високи сабор ову партију по предлогу прорачунског одбора? (Прима се).

Референт Мита Клицин: Партија издржавање Текелијанума остаје по предлогу саборског одбора (Прима се).

Сад долази партија управни трошкови. Високи саборе! Управни трошкови који износе нешто више од 80.000 К распоређени су били на све народно-црквене фондове и закладе. Међутим у смислу кр. рескрипта од 10. августа 1868. г. те би трошкове морали сносити само два фонда: клирикално-школски и неприкосновени. Пракса је била да се ти трошкови разрежу на све фондове, но министарство се томе противи. С тога смо ми израдили уредбу, да сви фондови и закладе према стању и прих дима сносе те трошкове. У главном је сврха, да се кључ, који је до сада употребљаван, задржи, нарочито да се поштеде фондови, који доприносе за просвету, а у тој партији треба ове измене да се учине:

Да се установи плата П. бележнику, ревизору рачуна, статистичару, тајничком приставу, помоћницима и вежбеницима књиговодства по предлогу прорачунског одбора Писару Ј. Стојчићу због марљивости да се даје доплатак од 200 круна. Све промене у платама да важе од 1. јануара 1907. Саборски одбор да попуни сва места, која су од 1902. године установљена, и то путем стечаја. Плата уредника званичног листа да се пренесе из управних на трошкове званичног листа.

Потребе за огрев и осветљење повишују се на 2000 кр., ванпарбене трошкове на 3000 кр., непредвиђене трошкове на 4000 кр. Све ове потребе имају се набављати путем офертуалних лицитација. Ја молим да се овај предлог прорачунског одбора прими и да се саборски одбор упути, да даље поступи.

Потпредседник: Прима ли високи сабор ову партију по предлогу прорачунског одбора? — Прима.

Референт Мита Клицин: На реду је партија народно црквени школски савет. Пошто је сабор изабрао референте за горњо-карловачку и пакрачку епархију, то његова плата и станарина долази у буџет а отпада награда за заменика у Пакрацу и Горњем Карловцу.

Свима епархијским школским референтима установљава се доплатак за станарину од 200 кр., а вршачком, темишварском и бачко-будимском у име путних трошкова доплатак од 200 круна, те ће станарина износити 600 круна, а путни трошкови двојице референата у Угарској 800 круна.

Потпредседник: Прима ли високи сабор ову партију по предлогу прерачунског одбора? — Прима

Референт Мита Клицин: Код ставке митрополијски црквени савет треба да се допуни овако: фишкал 800 кр., јер према пропису чл. III. уредбе о митрополијском црквеном савету исти мора да има фишкала са платом 800 круна. Прорачунски одбор предлаже, да се та ставка уврсти, а митрополијском савету при ада право, да по својој увиђавности избере фишкала.

Молим високи сабор, да се та тачка прими.

Потпредседник: Прима ли високи сабор овај предлог прорачунског одбора? (Прима.)

Референт Мита Клицин: Даље партије епархијских власти и прегледање манастира остају по предлогу саборског одбора. (Прима се.) На реду је одељак мировине Овде високи саборе имају да се учине ове измене: Код мировина постоји молба Василија Бањанина, професора и катихете у Горњем Карловцу, да му се признаду 7 година и један месец проведених у свештеничкој служби за године службовања, које се рачунају за мировину, а разуме се да уплати пристојбу за те године.

Молим, да се ова молба по предлогу прорачунског одбора уважи (Прима се.)

Код партије клирикални фонд има да се учини измена: прорачунски одбор ставио је предлог, да се мировине Стеве Поповића и Герасима Петровића пренесу на партију чиновничко-професорски мировински фонд из разлога, што су они умировљени после 1905. године кад је та уредба ступила у живот. Према дотичноме §-у мировинске уредбе имали су права да добију мировину из овога фонда, а не из клирикално-школског фонда. На тај начин дошли смо до уштеде од 4800 круна, која ће се употребити за припомоћ народним основним школама. (Прима се.) Припомоћ Ангелини Ђурићевој удовој преноси се из учитељског мировинског фонда на клирикални фонд, пошто је иста удовица управитеља препарандије, а учитељски мировински фонд даје мировине учитељима основне школе и њиховим удовицама. Припомоћ Ангелине Ђурићеве истоветна је са припомоћи Јелке Стојковић удове Исидора Стојковића, бившег професора препарандије. (Прима се.)

У чиновничко-професорском фонду биће 24 мировина и према томе повисује се ова партија за 4800 круна. Даље прорачунски одбор предлаже, да се уважи молба Марије Поповић, удове Ј. Поповића, бившег професора за сталну мировинску припомоћ, односно да се по предлогу петиционог одбора одобри одлука саборског одбора, по којој ужива 800 круна годишње, пошто је покојник био члан мировинског фонда. Ја молим да се то прими. (Прима се) Ове промене у мировини учињене по предлогу прорачунског одбора да важе од 1. јануара 1907. године

Мировина Димитрија Радојчића отпада пошто је исти преминуо, та мировина издаваће се његовој удовици. Даље по предлогу петиционог одбора да се одреди 600 круна годишње припомоћи Милки удовој свештеника Комадине, који је био свештеник у горњо-карловачкој епархији с обзиром на то, што је уплатио основни улог као и други чланови, и што је и даље био у служби док није отишао у Америку, где је отишао да послужи опет српском народу. Удовица покојника остала је са незбринутом децом и потпуно је оправдано да јој се ова мировина од 600 круна годишње осигура. (Прима се.) Тако исто да се удовој покојнога Димитрија Радовића, уљманског свештеника, 800 круна годишње мировине осигура. Овај свештеник, кад је ступила мировинска уредба, ступио је за члана мировинског фонда са улогом од 800 круна, но није уплатио. После две године умро је, оставивши удовицу са четворо незбринуте деце, која се, као што је многима познато, злопати у Сомбору. Удовица његова тражила је мировину, а рекли су јој да не може добити мировину, јер њен муж није уплатио потпун улог. Али она има право на мировину по §-у 27. преласног наређења. Пре мировинске уредбе имала је удовица право на половину берива свога мужа за годину дана. То није могла тражити, јер је тај пропис био већ изван снаге. Нов закон није могао да важи, јер није био уплаћен улог. Но удовица није крива, што се саборски одбор није постарао, да се улог уплати, а могао је да учини. Ова удовица остала би дакле и без једне и без друге погодности, а то не би било право. Жалосно би било и по нашу цркву недостојно, кад бисмо дозволили, да једна свештеничка удова са сирочади гладује. Пошто има аналогних случајева, то је петициони одбор предложио, да се удови пок. Димитрија Радовића, уљманског свештеника, даје мировина од 800 круна а од дана смрти супруга да јој се задржава по 200 круна годишње дотле, док се не уплати улог од 800 круна са 6% интереса од 1895. до 1898. године, који је њен покојни муж био дужан платити. Ја молим високи сабор, да ово прими. (Прима се)

Удови попадији Емилији Јовановић из Фаркаждина да се одреди мировина од 600 К годишње.

Ја молим викоки сабор да прими овај предлог. — Прима се.

Ставка за издржавање епископских резиденција да остане по предлогу саборског одбора. — Прима се.

Код партије „порез и еквивалент“ по предлогу. — Прима се.

Код партије „парнични трошкови“ по предлогу. — Прима се.

Партија „припомоћи“ све по предлогу. — Прима се.

Овде један додатак:

„Упутити саборски одбор, да се постара, да се стара кућа поред манастира Базјаша сруши, и ако се покаже, да би се могао осигурати сразмеран приход, да се ту назида нова кућа (на то да се употреби 5000 К, које је сабор 1902. године одобрио, а по потпреби и више) уједно да се и сама манастирска зграда реновира, а манастиру Базјашу, ако се не би назидала кућа за издавање под кирију, да се одреди годишња припомоћ према исказаној потреби“.

Ради разјашњења славном сабору само ћу кратко рећи, да је то један стари манастир, српски манастир на Дунаву, за који се каже, да је задужбина Св. Саве. Тај манастир има свега 4 ланца земље на брегу, где не може ништа да роди. Али, како наш народ из оних крајева а и из Србије походи тај манастир, (тај је манастир крај железничке станице), то углед наше цркве захтева, да тај манастир буде у добром стању и да се стара кућа права рушевина поред манастира — што је права срамота наша — што пре сруши и да се манастирска кућа реновира. Потребна свота да се узме из манастирског фонда, који је зато и створен

Ја молим високи сабор, да се ово као потпуно оправдано прими.

Потпредседник: Прима ли високи сабор овај предлог? — Прима.

Референт Мита Клицин: Партија „плодоужитци“ по предлогу. — Прима се.

Иза наслова „плодоужитци“ им се уврстити наслов „потребе званичног листа“ и то овако:

Уређивачка награда која се урачунава у мировину	800 К
Штампа	2400 „
Администрација са поштарином .	1200 „
Непредвиђене потребе	200 „
Укупно	4600 К

Партија „разни издатци“ остаје по предлогу саборског одбора. — Прима се.

У наслову „покриће“ код прореза повисити са 55.000 круна у име трошкова за идући сабор дометнути нов наслов од званичног листа и то:

од претплате	8000 К
од огласа	2000 „
Укупно	10000 К

Према томе показао би се вишак од 5400 К који ће се употребити за школске потребе Као што рекох, чист приход званичног листа „Српског Митрополијског Гласника“ има се трошити на школске потребе, а саборски ће одбор одређивати,

на које школске потребе да се троши. За званичан лист има се у књигама отворити засебан рачун.

„Српски Митрополијски Гласник“ има излазити сваке седмице једанпут без корица. Претплата да износи годишње 10 круна. У званичном листу морају се штампати сви огласи и стечајеви народно-црквених автономних органа што се има свима органима путем саборског одбора приопћити. Штампање званичног листа издаје се предузимачу путем офертуалне лицитације при крају сваке године Саборски одбор установиће услове, а предузимача ће бирати према најпогоднијој понуди а са обзиром на гаранције, које може пружити у погледу испуљавања обвезе. Званичан лист почеће да излази седмично једанпут од 1. априла 1907. године одно но ако саборски одбор закључи и раније

Управни трошкови разрезиваће се по предлогу саборског одбора, док уредба о управним трошковима не буде потврђена.

Представка наставника српске учитељске школе у Сомбору ради уређења плате има се уступити законодавном одбору, да је узме у обзир приликом установљења професорских и учитељских плата. Молба Милоша Крстића за припомоћ односно пензију уступа се саборском одбору, на решење.

Молба манастира Крушедола, Хопова, Велике Ремете, Јаска и Раковца за отпис затезне камате и старих камата, Јована Зеца за опрост од даљег уплаћивања у свештеничко-удовички фонд, Ћирила Каракашевића за отправнину, представке синода у погледу повишења припомоћи за библиотеку и награду библиотекара и за претварање деценала неких професора богословије у квинквенале, да се одбију

Потпредседник: Прима ли високи сабор ове предлоге прорачунског одбора? — Прима.

Референт Мита Клицин: Молба Јована Пачариза за отправнину да се одбије пошто није био члан мировинског фонда — Прима се.

Предлог петиционог одбора о установљењу минимума учитељске плате на 1200 круна и допис школскога савета о изједначењу плате српских учитеља са платом учитеља комуналних школа у Хрватској и Славонији уступају се законодавном одбору да узме у обзир приликом претреса и склапање нових уредаба

Но има се овластити саборски одбор, да из вишка клирикалног и других шолских фондова даје по могућству припомоћи сиромашним општинама за учитеске плате према томе како исте буду у Угарској повећане

Представка темишварског епархијског школског одбора о подизању школских зграда по пропису уступа се школском савету на званичењ , а саборски одбор ће по могућству давати припомоћ или неукњижен зајам са каматом од 4—6%.

Ја држим, да смо са овим донекле задовољили најпречим потребама. Осим досадашњих извора добили смо и један нов, а то је приход из званичног листа, који ће износити преко 5000 круна годишње. Толико смо сада могли учинити, а кад законодавни рад предузмемо, онда ћемо видети, како ћемо даље помоћи. Кад ступе у живот уредбе о зајмовима и управи манастирских добара, онда ћемо имати много веће приходе, па ћемо и потребе боље моћи да задовољимо. — Прима се.

Сад могу да споменем да смо тиме решили све оне молбе, које су нам уступљене да их решимо. И ја молим високи сабор да овај предрачун прими. (Чује се живео.)

Предрачун манастира остаје без икаквих измена, јер га је саборски одбор израдио онако, како се могао израдити.

Молим да се и то прими.

Потпредседник: Прима ли високи сабор тај предрачун? — Прима.

Тиме проглашујем да је једногласно усвојен цео предрачун и у специјалној расправи са допунама и изменама по предлогу прорачунског одбора као и све односне предлоге истог одбора.

Политички преглед.

Поравнање између Аустрије и Угарске. Како најновије вести јављају, прекинути преговори о поравнању између Аустрије и Угарске отпочеће поново за једно четрнајест дана. У Бечу су јако били огорчени што је економски одбор угарског сабора, коме је гроф Бањањи, за сутра заказао седницу, у којој ће расправљати о самосталној угарској царини. Ствар је била на прелому и због тога је угарски министар-председник Векерле био јуче и прекјуче у Бечу. Оба министра председника Векерле и Бек, ублажили су судар толико да је искључена свака могућност разлаза. Економски одбор угарског сабора састаће се, али ће и преговори ускоро от почети о поравнању. Како је ово двоје стрпано под један шешир тешко је мало разумети. И о томе ћуте оба министра, но то ће се видети чим преговори отпочну.

Сабор Хрватске и Славоније. У седници од уторника поднели су Старчевићанци више интерпелација. То су учинили и други посланици. Ове су расправљене после подне Пр подне је продужена расправа о прорачуну. Шурмин је од тачке до тачке побијао језгровито све наводе Старчевићанаца. Напао је оштро и један део Старчевићеве странке и њеног вођу, што је међу Старчевићанцима изазвало велику буру. Председник је био седницу прекинуо на по сата. После тога расправљане су интерпелације и седница је закључена у 3 сата.

Бан Хрватске и Славоније гроф Пејачевић јуче је поново био у угарском сабору, где се разговарао са министром Јосиповићем и грофом Бањањијем Кратко време разговарао је и са министар председником Векерлеом. Бан је после тога изјавио да неће сад путовати у Беч, већ се брзим возом враћа у Загреб, а идуће недеље поново ће у Будимпешту.

Вести из места и са страна

„Венеција у Н. Саду.“

Нами је у Н. Саду дао милостиви бог свачега доста, само не умемо да употребимо. Ми имамо на главном тргу и око њега асфалтоване улице, које се чисте и поливају, али имамо тако рећи у сред вароши на Јовановском тргу, до Јовановске цркве дивно језеро. Тамо је преко целе године такво блато и вода, да је немогуће проћи било у пиротску улицу, било у Тот-Калманову улицу, било у улицу „црвеног срца.“

На крајевима тог језера вире као неке печурке папуче и ципеле оних страдалника који су: много хтели много започели, али од блата даље не умели. Ово занимљиво место, које скида папуче и ципеле с ногу, свакојако спада у новосадске знаменитости

Доуги, досетљив свет учинио би богзна шта, да је тако сретан и има овако језеро у сред вароши. Код нас се ништа није учинило. Многи из Јовановског краја траже да се онде подигне скела, која ће превозити и држе да би отуд било по варош врло лепа прихода. Но ми смо, извештени, да ће у првој скупштини варошког заступства продложити неколико варошких представника, да се изашље једна комисија на оно место. Толико ће куражних људи имати ваљда новосадско представништво, која ће смети отићи на оно „место које скида ципеле“. Од тога места је близу јовановско језеро Па нека та комисија проучи на оном месту, како да се удеси превоз на чамцима и гондолама Онда би имали у Новом Саду малу Венецију И не би се само они преважали лађама и гондолама, који имају каква посла, него би то чинили и други због разоноде, а долазио би нам и силан страни свет, да види новосадске знаменитости.

Имамо, а не знамо шта имамо. Овако не може остати. Само да варошко представништво не нареди, онде да се одржава чист пролаз дотле, док се оно блатно језеро не осуши. То би било нешто што би свако село учинило, али Нови Сад треба и може да покаже нешто ванредно.

Једно интересантно предавање.

Пишу нам из Беча: Др. Ника Жупанић, писац књиге: „Маћедонија и Турски Проблем“, која је пре три године изазвала онакву буру у свима аустријским и аустрофилским круговима, држао је 13. о. м. у бечком антрополошком друштву предавање о теми „Илира, профил из историјске физинтрополоније Балканског Полуострва.“ Др. Жупанић је Словенац, већ познат млад научник и особито велики пријатељ Срба. Предавање његово у овај мах изазвало је сензацију. Предавач је истакнуо, колико је познавање физичног човека услов на познавање културних и социјалних прилика. Као што плодовитост земљишта зависи од пластике и геолошке структије тако је услов за културни развитак народа раса и њена телесна и душевна способност, која је прирођена раси. Предавач је пластично нацртао физиоантрополошки развитак балканских народа (Грка, Срба и Илира) у добу задњих 3500 година и показао како се чисти тип мешањем крви мењао не само током хиљада година већ и столећима и како природа тежи за чистоћом расе али јој сметају у томе животни услови. Тако су данашњи Илири (Арбанаси) прави контраст својих прадедова из доба првог жељеза (800—100 пре Христа), — светли „ксанто долихокевали“ преобразили су се у тамне „меланобрахикефале“. На супрот досадашњој аналистичкој антропометричној методи изнео је предавач нову историјску методу здруживши анатомију и физиономију с преисторијском археологијом и историјом. Нешто ново је у његовом научном испитивању математички моменат и фрапантно преобраћање морфолошких бројних вредности у хронолошке. Предавач је оборио криве назоре и теорије Ранке-а, Вирхова и Кречмера и доказао да су резултати његовог научног испитивања веома озбиљни. Овом занимљивом предавању присуствовала је веома отмена публика. Видели смо професоре универзитета Толдта, Јагића, Кречмера, Цукеркандла, Муха, Оберхумера, главног школског надзорника др. Приможића и т. д.

Смречањи и Хоца.

У одономашњој седници угарског сабора посланик Хоца заплео се био у оштру расправу са послаником пучке странке Смречањијем. И рекао је како сумња да се Смречањију може веровати. Смречањи је због тога позвао Хоцу на двобој Хоца је одговорио како се из стенографских записника може видети, да је он у веродостојност речи посланика Смречањија, само условно посумњао, а никако није имао намеру да Смречањија вређа. Ако се Смречањи не задовољава са оном изјавом он Хоца стоји му на расположењу. Но како он, Хоца, као образован човек осуђује двобој као варварску установу и не даје никоме задовољштине са оружјем, вољан је само Смречањију пред судом да одговара. После тих речи Хоцини изјавили су девери Смречањијеви да сматрају, да су тим свршили поверену им дужност.

Брзојави „Застави“.

Стигли 7. фебруара.

Ленђел издат суду.

Будимпешта. Имунитетски одбор решио је, да се суспендује имунитетно право Ленђелово због преступа повреде државне тајне.

Изјава Селова.

Будимпешта. Сел је изјавио, да за време док је био министар председник, није ни једну потуру од новца државних железница одредио за диспозициони фонд.

Сабор Немачке.

Берлин. У данашњој седници биће за саборског председника изабрат конзервативац Штолберг, а за потпредседнике Кампф, слободоумне странке, и Паше, народне либералне странке.

Поверење француској влади.

Париз. У комори је изјавио министар Бријан да није променуо своје мишљење у питању цркве Између њега и министра председника могло је у први мах бити разних надзора у питању оцепљеља цркве од државе. Но то је престало од кад је закон донесен, јер закон је закон. Влада одбија сваки уговор калуђера, да се ови опет врате. (Одобравање). Комора је изрекла влади поверење.

ПОЗИВ
на VI. РЕДОВНУ
главну скупштину
Ш. СРПСКЕ ЗЕМЉОРАДНИЧКЕ ЗАДРУГЕ
у НОВОМ САДУ
(удружења са неограниченом одговорношћу),

која ће се одржати 3. марта 1907. п. р. у 2 сата после подне у стану задруге са овим дневним редом:

1. Избор перовође и 2 члана за оверовљење скупштинског записника.
2. Избор пословође.
3. Извештај управног одбора о раду у прошлој години
4. Извештај надзорног одбора о раду у прошлој години.
5. Решавање о билансу и о давању разрешнице управном и надзорном одбору и пословођи.
6. Избор три члана у надзорни одбор.
7. Избор заступника за овогодишње главне редовне скупштине Савеза српских земљорадничких задруга у Загребу (као задруге) и Централне касе српских привредних задруга у Загребу (као задруга)

У Новом Саду, 17. фебруара 1907 године.

Јован Ђорђевић,
председник.

164 1—1

ЈАВНА ЗАХВАЛА

Сматрамо за дужност, да се овим путем захвалимо на свима почастима, указаним, приликом смрти наше никад незаборављене ћерке:

Видосаве,

која се у цвету младости своје, у 19 ој години живота свога, дана 27. јануара 1907, у вечност преселила.

У њеној краткој, али тешкој болести посећиваху је многи и многи и пожелеше јој опорављења; но милостиви Бог хтеде, да је к себи прими. Свима њима најтоплије се захваљујемо и немамо речи да им ту захвалност искажемо.

Велику захвалност изричемо лечнику г. дру Милошу Мојићу, који нам је нашу милу ћерку још из раног јој детињства лечио, и који се трудио још испочетка ове њене последње болести, да је из ње подигне, а особито захваљујемо и г. дру Урошу Борићу, који се у болести дра Мојића у најкритичнијем стању примио болеснице и уложио сав труд долазећи и дању и ноћу, по више пута, само да је од смрти спасе, што заборавити никада не можемо.

Даље захваљујемо свима онима, који су је на глас о смрти њеној посећивали, те нам утехе давали и ојађена нам срца ублажавали.

Захваљујемо другарицама њеним, који су својој омиљеној Види одар венцем украсили и њу као деверуше до гроба испратиле. Исту захвалност изричемо и господи, које се за деверe примише.

Захваљујемо гђци Даници Пејновићевој учитељици месне стручне школе, која јој је као својој ученици с осталим својим ученицама, венац даровала и с њима до гроба је испратила.

Захваљујемо се нашем милом Душану и Тасики који су за успомену њихове превелике љубави, према омиљеној им Види венац дали и олар јој њиме окитили.

Особита хвала нека је господи свештеницима Драгомиру Радошевићу и Душану Страхинићу, који нам милу покојницу најсвечаније опојаше, а нарочито г. Душану Страхинићу, који се с покојницом у цркви дирљивим и утешним речима опростио и тиме нам нашу преголему тугу ублажио.

Такођер нека је хвала и г. Петру Поповићу који је у замени учитеља, погребу присуствовао

На даље нека је хвала и грађанству, без разлике вере и народности, које је у тако огромном броју, и ако време непогодно беше, испратило нашу милу Видосаву као и господи трговцима и занатлијама, који су своје радње за време спровода наше миле ћерке позатварали, и напослетку нека је хвала свима онима, који нам било усмено, било писмено, саучешће своје изјавише.

У Митровици 1. (14.) фебруара 1907.

Ожалошћени родитељи:

Милан и Јелена Удицки
са осталом својом децом.

166 1—1

Јавна захвала.

„Задруга за узајамно осигурање мираза у Митровици“ исплатила ми је данас своту од 500 круна, у име мираза за осигураног ми сина Илију, на чему јој овим изричем јавну захвалност, јер сам на уплаћену главницу од 120 круна добио 380 круна више или 31·6 %

Уједно препоручујем ову задругу свима родитељима да код исте својој деци осигурају мираз.

У Бешенову селу 17. фебруара 1907.

С поштовањем
Милош Арсенијевић.

171 1—3

ФРАЊЕ ЈОСИФА ГОРКА ВОДА

1588 13—

Дућан са порталом

у мојој кући дунавска улица бр. 5 заједно са две собе, кујном, комором за дрва, даље део подрума и тавана

издајем под кирију

за 1. јули о. г. Као у дућану, тако и стану заведен је гас за осветљење. Упитати се ваља код долепотписаног.

169 1—3

Лука Јоцић.
Нови Сад

НАРОДНА КРЕДИТНА БАНКА
ДЕОНИЧАРСКО ДРУШТВО
У
СРЕМ КАРЛОВЦИМА

исплаћиваће својим деоничарима на купон број 10. дивиденде за годину 1906. почем од 1. марта о. г.

Круна 6.—

167 1—3

Управа.

Столарска радионица
Стевана Грчића
у Новом Саду

у кући Јована Георгијевића, (арег Недељковићева) гл. ул. бр. 3. остраг у дворишту.

Препоручује се п. н. грађанству из места и са стране за солидну, тачну и уз умерену цену модерну и добру израду; кућних намештаја, трговачких штелажа и портала, све грађевинарске послове, који засецају у моју струку; а примам на израду и црквене украсе. — На захтев поштованих муштерија за сваки рад стоји на услузи са ценама и цртежима.

21 6—52.

ИМАДЕМ НА ПРОДАЈУ

100 јутара БУКОВЕ ШУМЕ

која се налази

у Маглају (Босна).

Ко жели купити може са земљом купити или пак без земље само сечу дрва.

Шума је на врло лепом положају, удаљена од маглајске жељезничке станице само један сат далеко.

Купци нека се обрате на власника

138 3—10

Ђоку Пушића,
Нови Сад.

ВИНО! ВИНО!

Ко жели имати ☛ најбољих

далматинских вина,

нека се обрати на посједника и трговца

Ант. Транфића,
Пола.

Цјенници бадава и франко. — Солидни заступници траже се.

10 8—10

ПРОДАЈА КУЋЕ.

Кућа у Ханској улици бр. 14, покојног Уроша Лугумерског бившег учитеља новосадског, која се састоји из три собе са улице кухињом и кухињом за прање јеловником комором за дрва и баштом продајем из слободне руке. Који би желили ову кућу купити нека се обрати на потписаног.

Ацко Грујин
из Лалића (Бачка)

138 3—3

Митровачка Штедионица
У МИТРОВИЦИ
издаје под цајам
ДУЋАНСКИ ЛОКАЛ

који се налази у њеној згради на главном тргу, а на најживљем месту.

Ближа извешћа даје

9 8—

Управа
Митровачке Штедионице.

ПОТРЕБУЈЕМ ЈЕДНОГ СТАРИЈЕГ

мануфактурног помоћника

као и једног шегрта, који немачки говори и који је из боље куће.

Миша Николић
у Инђији (Срем)

155 2—3

ПРОДАЈА КУЋЕ.

Продаје се из слободне руке једна **кућа на спрат** у Новом Саду на лепом месту недалеко од пијаце. Упитати у администрацији „Заставе“.

2—3

ЗА МОЈУ
МАНУФАКТУРНУ ТРГОВИНУ
потребујем млађег
ПОМОЋНИКА

који може одма ступити.

Коста Кирјаковић
Стари Врбас.

153 2—2

ЗАЈАМ на амортизацију

на непокретно имање:

КУЋЕ И ЗЕМЉУ,

на земљу до $^3/_4$ вредности са каматом 4 до $4^1/_2$ % не само I-во, већ на II-го па и на III-ће табуларно место са каматом 5 до 6%, треба само поднети извод из грунтовнице и катастралне књиге. И добра се преузимају и продају ради парцелирања.

Обратити се ваља на:

„Agraria“
földhitel és ingatlan forgalmi intézet
NAGY-SZEBEN.

37 6—15

ПРОДАЈЕ СЕ
у шомођској жупанији
100 јутара ☛ ОРАНИЦЕ

у једном комаду за 40.000 круна. — Опширнија извешћа даје

Фабрика бакарних ствари
Браће Херцега
(Herczeg Testvérek rézárugyár)
у Печују (Pécs).

149 2—3

ПИЈАНСТВО
води
у злочин и беду

Пијан сам био увек, докле **Франклово средство противу пијанства** нисам употребио. Данас већ са гнушањем скрећем главу сваком жестоком пићу. К. М месар. Ово средство се ма у које пиће може додати. По здравље није школљиво Потпуном оброку од којег се мање не може слати цена је 5 К. Ово се средство не може нигде добити или поручити осим једино код: FRANKL ANTAL

Gyogyszertára Szeged, Felső város 30.

1473 25—40

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Свет. Милетића у Новом Саду.